

Yoksulluk, Türkiye’de Yoksullara Yapılan Yardımlar ve Yardım Kuruluşları Algısı¹

*

Tevfik Erdem&Ahmet Kızılkaya&Türker Kurt
Emir Osmanoğlu&Selvet Çetin

Özet

Bu araştırmanın amacı yoksulluk algısının ve Türkiye’de yoksullara yapılan yardımların incelenmesidir. Bu kapsamda hem yardım alan yoksul vatandaşların hem de yardım eden vatandaşların görüşlerine başvurulmuş, yoksulluk algısı, yoksullara yapılan yardımlar ve yardım kuruluşları konuları ele alınmıştır. Diğer bir ifadeyle, yoksulluk, yoksullara yapılan yardımlar ve yardım kuruluşlarına ilişkin görüşlerin hem yoksulların bakış açısından hem de yardım edenlerin bakış açısından ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaçla hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karmaşık desenli bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın nicel kısmının örneklemini Türkiye’yi temsil edecek şekilde 12 ilden seçilen 2400 katılımcıdan oluşmaktadır. Bunlardan 1200’ü yardım alan, 1200’ü ise yardım eden kişilerdir. Nitel araştırma örneklemini ise 7 ilden toplam 42 katılımcıdan oluşmaktadır. Bu katılımcıların 21 tanesi yardım alan, 21 tanesi yardım eden ailelerin mensuplarıdır. Araştırmadan elde edilen nicel veriler SPSS 15.00 istatistik programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Nitel araştırma kapsamında yapılan derinlemesine görüşmeler ise içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma sonucunda oldukça kapsamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yoksullara yapılan yardımların yeterli olmadığı, yardımların sadece gıda ve kömür gibi belirli aynı yardımlarla sınırlı olduğu, yardımların belirli dönemlerde yapıldığı ve sürekliliğinin olmadığı, sivil-gönüllü yardım kuruluşlarının resmi yardım kuruluşlarından daha etkili yardım yaptığı, sivil yardım kuruluşlarının kendilerini daha fazla tanıtmaları gerektiği, yoksulların belirlenmesi ile ilgili ayrıntılı araştırmalar yapılmamasından dolayı yardımların tamamının muhtaç ailelere gitmeyebildiği, bu nedenle yoksullukla ilgili kapsamlı bir araştırma yapılarak yoksulların tam olarak belirlenmesi ve bu araştırmaların belirli aralıklarla güncellenmesi, yoksulluğun çözümünün işsizlerin istihdam edilmesi ile mümkün olduğu, bununla birlikte asgari ücretle geçinen ailelerin de yardıma muhtaç olduğu ortaya çıkarılan bazı bulgulardır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Yardım, Yardım Dernekleri, Yardım Kuruluşları Algısı

¹ Bu çalışma Cansuyu Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği için 2010 yılında yapılan araştırmadan yola çıkılarak hazırlanmıştır.

Poverty, Aid to the Poor in Turkey and the Perception of Aid Organizations

*

Tevfik Erdem&Ahmet Kızılkaya&Türker Kurt
Emir Osmanoglu&Selvet Çetin

Abstract

The purpose of this study is to investigate the perception of poverty and the aid given to the poor in Turkey. In this context, the subjects of poverty perception, aid given to the poor and aid organizations are investigated on the basis of opinions expressed by the citizens receiving aid and those giving aid. For this purpose, a complex combination of research methodologies involving quality and quantity were used. The sampling quantity representing Turkey is 2400 participants in 12 provinces. 1200 of these are those persons receiving aid, and the other 1200 are those giving aid. The quality sampling consists of 42 participants from 7 provinces. 21 of these are members of families receiving aid, and the other 21 are those giving aid. The quantifying data obtained from the research are analyzed with the SPSS 15.00 software. In-depth interviews conducted within the context of quality are examined with content analysis method. Substantial conclusions were found as the result of research. Among some of the findings are insufficiency of aid, aids limited to foodstuffs and coal, discontinuous aid being made during certain periods, voluntary aid NGOs being more effective than official organizations, the need for aid NGOs increased recognition, aid going to the families who do not require it due to lack of identification of the poor, the need for a comprehensive research to identify the poor and periodic reapplication of such research, employment being the solution for poverty, and the aid need of families surviving on minimum wage income.

Keywords: *Poverty, Aid, Aid Organization, Perception of Aid Organizations*

1.Giriş

Yoksulluk üreten ekonomik bir sistem olarak kapitalizm ele alındığında, bu sistemin ancak İkinci Dünya Savaşı sonrasında yoksulları da içine alan ve bu noktada eşitsizlikler üzerinde durmaya başlayan bir dönüşüm yaşadığı söylenebilir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için dezavantajlı konumda olanlara hükümetlerin sorumluluk üstlenerek eğitim, sağlık, konut gibi alanlarda hizmet ve kaynak imkanı sağlamalarıyla ortaya çıkan sosyal devlet anlayışı yoksulluk ve eşitsizlikle mücadelede devlete önemli ve aktif bir rol yüklemekteydi. Bu role uygun hareket edilmesiyle birlikte en mükemmel dönemlerini 1950 ve 1970'li yıllar arasında yaşayan sosyal devlet anlayışı 1970'li yıllarda küresel rekabet, hantallaşan, verimsizleşen bürokrasi, giderek daha fazla maliyet gerektiren sosyal devlet uygulamaları nedeniyle terk edilmeye başlanmıştır. 1980'li yıllarla birlikte önce İngiltere ve Amerika ve sonra da dünyanın birçok ülkesinde kendisini gösteren yeni sağ politikalar yoksulluk ve eşitsizliklerle mücadelede devletten çok daha fazla bireyin aktif olmasını gerektiren bir anlayışla hareket etmiştir. Yani yoksulluk ve içinde bulunulan eşitsizliğin sebebi artık yapısal nedenler değil bireylerin kendilerinden kaynaklanan nedenler olarak görülmeye başlanmıştır. Yoksulluktan çıkış yolu olarak da bireyin kendi niteliklerini daha yeni bir ifadeyle bireyin sosyal sermayesini arttırmasına endekslenmiş görünmektedir.

Sosyal devlet olma ilkesi doğrultusunda hareket eden Türkiye sosyal devlet olmanın gereği olarak vatandaşlarını sosyal güvenlik şemsiyesi altında tutma gayreti içinde hareket etmeye çalışmaktadır. Türkiye'de Yeşil Kart uygulamasıyla, 65 yaşını aşan insanlara ayırdığı kaynak ve verdiği hizmetlerle Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) oradan Sosyal yardımlaşma ve dayanışma fonlarına kadar bir dizi reformist adımlar atılmıştır. Ancak eğitime ödenen katkı paylarından asgari ücret düzeyine ve oradan taşeron işçiliğine kadar sosyal devlet olma yolunda başka bazı problemlerin varlığı da kendini göstermektedir. Çünkü asgari ücretle çalışan firma (taşeron) işçileri hiçbir iş garantisine güvencesine sahip olmayan ve aynı zamanda yoksullukla çalışma arasındaki ilişkinin doğru bir ilişki olmadığını gösteren bir örnek olması

açısından dikkate değerdir. Oysa bu sorun yani yoksulluk sosyal bir devletin çözmesi gereken bir sorundur ve bu makalenin gövdesini oluşturan araştırmanın bulguları içinde, yoksullukla mücadelenin devletin görevi olduğu ve bunun da sosyal devlet olmanın bir gereği olarak yerine getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Yoksulluk sorununu halletmiş birkaç Kuzey Avrupa ülkesi dışında yoksulluk, dünya'da ve Türkiye'de önemli bir sorundur. Neden olduğu sosyal, ekonomik ve siyasi problemlerden dolayı resmi ve sivil birçok yardım kuruluşu yoksulluğun önlemesi için önemli görevler yerine getirmektedir. Dünyada 800 milyon insanın açlık sınırının altında yaşadığı, yetersiz beslenme ve hastalıklardan dolayı her yıl 12 milyon çocuğun 5 yaşına gelmeden yaşamını yitirdiği belirlenmiştir. Yoksul insanların içme suyu, barınma, giyim, eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaçlarını karşılayamadıkları bilinmektedir. Diğer yandan ülkemize geldiğimizde Türkiye İstatistik Kurumu veya bazı sivil toplum kuruluşları tarafından açıklanan rakamlara göre 15 milyon kişi açlık sınırının altında yaşamaktadır. Yardım yapılan kişi sayısı ise 4 milyon civarındadır. Bu durum yardıma muhtaç insan sayısının aslında tahmin edilenin çok daha üstünde olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu kapsamlı ve çok boyutlu soruna gerçekçi ve kalıcı çözümler üretebilmek için öncelikle sorunun çok iyi tanımlanması gerekmektedir. Bu araştırmada, böyle bir bakış açısıyla yola çıkılmıştır. Bu anlamda, çalışmada öncelikle bazı yoksulluk tanımları üzerinde durulması gerekli görülmüş, daha sonra yoksulluğun nedenleri ve diğer bazı önemli konular hakkında bilgilere yer verilmiş daha sonra saha araştırması sonucu elde edilen bulgular sunulmuştur.

Yoksulluk çeşitli şekillerde tanımlanabilir. İnsanların kendilerini içinde buldukları, yaşadıkları şartlara göre tanımlayıp kendilerini yoksul olarak değerlendirmeleri öznel bir yoksulluk tanımıdır. Böyle bir durumda insanlar diğerlerine göre veya toplumda kendileri için belirledikleri hedef aktörlere göre bir yoksulluk belirlemesi yaparlar. Elbette ki bu tür bir belirleme, ölçü ve sınırı bireyin kendisi tarafından çizildiği için öznel olacak ve hiçbir bilimselliğe veya genel kabule uygun görülmeyecektir. Böyle bir durumda insanların yoksul ya da zengin olma sınırlarını çizecek objektif bir kriter aramak gerekir ki bu noktada da mutlak ve göreceli yoksulluktan bahsetmek mümkündür.

Mutlak yoksulluk en düşük düzeyde yoksulluğu yaşayanları belirlemek için uygun bir tanımdır. Burada esas olan, bireyin canlı bir organizma olarak varlığını devam ettirebilmek için asgari düzeyde alması gereken besin miktarı (besin sepeti) ve kalori değeridir. Bu besin sepetinin parasal karşılığı ise mutlak yoksulluk sınırının çizilmesini sağlar. Mutlak yoksulluk, insanı sadece basit bir organizma olarak görmekten en basit ihtiyaçları olan bir canlı parçası olarak görmeye kadar farklı derecelerde tanımlanır. Mutlak yoksulluk içinde yer alanlar bir toplumdaki en düşük düzeyde gelire ve hatta büyük çoğunluğu hiçbir gelire sahip olmayan insanlardır. Uluslararası kuruluşlar mutlak yoksulluk için bölge ve uluslara göre bir değer belirlemişlerdir. Bu sınır genellikle günde 1\$ olarak belirlenmiştir. Yani bir insan eğer varlığını devam ettirebilmek için günde ancak 1\$'lık bir gelire sahip ise o mutlak yoksul olarak tanımlanmaktadır. Tüm dünya üzerinde 800 milyondan fazla insanın mutlak yoksulluk içinde yaşadığı Dünya Bankası'nın 2000'li yıllarda yayınladığı raporlarda belirtilmiştir. Dünya Bankası, insanların mutlak yoksulluk içinde hayatını devam ettirebilmesi için günlük fiyatları ülkelere göre tespit etmiştir. 2009 Dünya Bankası raporu, gelir yoksulluğu çizgisi olarak gösterilen, günlük geçinmenin maliyetini 1.25 \$ (2007 ve öncesindeki raporlarda günlük geçinme maliyeti 1\$ olarak ele alınmıştır) ve 2 \$ göstermiştir ki bu rakamlar gerçekte mutlak yoksulluğun sınırlarını çizmektedir (World Bank Report 2009).

Yoksulluk eğer sadece mutlak yoksulluk düzeyinde ve alınması gereken kalori düzeyinde hesaplanırsa yoksulluğun ayrıntıları daima göz ardı edilmiş olacak ve gerçekte sadece belli oranda ve özellikte çalışmayan ve çok düşük veya hiç gelire sahip olmayan bir yoksulluk profilinden bahsedilmiş olacaktır. İnsan sadece karnını doyurmak için yaşayan bir organizma değildir. Dolayısıyla yoksulluk daha farklı bir belirlemeye ihtiyaç duymaktadır.

Görelî yoksulluk, Bir toplumda ortalama gelirin altında geliri olan insanların durumuna işaret eder. Dolayısıyla toplumlara-ülkelere göre değişen bir yoksulluk sınırı ile karşı karşıya kalınır. Çünkü ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre, o ülkede normal sayılabilecek bir toplumsal katılımın maliyetine göre hesaplanır. Olağan toplumsal hayata katılımın maliyetine göre çizilecek bir yoksulluk çizgisi ile birey-insan yalnızca canlı bir organizma değil toplumsal bir varlık olarak görülür. Bu top-

lumsal bireyin sıradan bir vatandaş olarak toplumsal hayata katılım maliyeti olan tüm harcama dilimlerinin toplamı eğer o toplumdaki ortalama gelirin altında ise burada görece bir yoksulluktan bahsedilebilir.

2.Yoksulluğun Nedenleri

Yoksulluğun nedenleri yoksulların kendisinden ve yoksulların dışından kaynaklanan nedenler olmak üzere iki ana bölüme indirilebilir. Yoksulların dışından kaynaklanan nedenler ekonomik, politik ve sosyal nedenlerdir. Yoksulların kendisinden kaynaklanan nedenler ise kişisel özellikler ve yoksulluk kültürünü ifade eden kültürel açıklamalardır. Bu bölümde bu nedenler tek tek ele alınacaktır.

Yoksulluğun nedenini yoksulların dışında arayanlara göre yoksulluğun nedeni bireyin elinde olmayan nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bu yüzden yoksulluğun başlatıcısı ve devam ettiricisi olarak yoksulları suçlamak çok manidar görünmemektedir. Bu bakış açısı üç başlık altında incelenebilir.

2.1.Yapısal - Ekonomik Nedenler

Yoksulluğu yapısal nedenlerle ve ekonomik nedenlerle açıklayanlar arasında büyük benzerlik vardır. Çünkü yoksulluğu yapısal nedenlere bağlayarak açıklayanlar en önemli neden olarak baskın siyasal kurumları (en önemli ve etkili olanı da ekonomik piyasadır) gösterirler. Yapısal açıklama, yoksulluğun nedeni ve aşağı sınıfın kaynağını toplumun sosyal yapısı aracılığı ile açıklar. Yoksulluğun nedeni baskın sosyal kurumlardır. Örneğin tarım toplumunda toprağı olmayanlar, endüstriyel toplumlarda bir işte olmak için bilgi ve yeteneğı olmayanlar yoksullardır (Julian-Kornblum 1983: 259-260).

“Yapısal yoksulluk açıklamaları, yoksulluğun sosyo-ekonomik düzen içerisindeki yapısal koşulların bir sonucu olduğunu kabul eder” (Friedman 2001: 140).

Ekonomik durgunluk dönemlerinde piyasalardaki durgunluk, yatırımların azalması gibi nedenlerden dolayı ücretlerde bir durgunluk ya da azalma ve işsizlikte bir artış görünmesine ve yoksulluğun daha güçlü bir şekilde ortaya çıkmasına neden olacaktır. 2001 Şubat ekonomik krizinden sonra Türkiye’de yaşananlar bu anlatılanları doğrulayacak tür-

den bir örnektir. Ekonomik kriz piyasayı durgunlaştırmış, yatırımlar azalmış, faizler yükselmiş, işyerleri kapanmaya başlamış ve işsizlik artmıştır. Bunların sonucu olarak çöplerden yiyecek, akşamları pazarlardan çürümüş ve arta kalmış sebze-meyveleri toplayan insanların sayısında ve yardım konvoylarından bir şeyler alabilmek için koşuşturan insanların sayısında artış olmuştur.

2.2.Politik Nedenler

Yoksulluğun artmasının en önemli politik nedeni devletin refah devleti uygulamalarından vazgeçmesidir. Refah devleti (Welfare state) uygulaması Batılı ülkelerin kalkınma hamlesi gerçekleştirdikleri yıllarda devletin üstlendiği bir kısım misyonlara gönderme yapan bir kavramdır. Refah devleti “1940’larda, devletin, insanların barınma, sağlık, eğitim ve asgari düzeyde bir gelir elde etme gibi temel ihtiyaçlarını karşılayacak hizmetleri ve yardımları sunan sosyal güvence sistemleri aracılığıyla bir refah ortamı sağlamakta başlıca sorumluluğu üstlendiği durumları tarif etmek amacıyla ortaya atılan bir terimdir” (Marshall 2000: 615).

2.3.Sosyal Nedenler

Yoksulluk sosyal nedenlerden de kaynaklanabilir. Boşanma, göç, eğitim vb. gibi etkenler bireylerin yoksulluğunu belirlemektedirler.

Boşanma, terkin yoksulluk üzerindeki etkisi özellikle kadınlar üzerinde kendini hissettirmektedir. Eğitim ve beceriden yoksun kadınlar boşandıklarında ya da eşleri onları terk ettiklerinde bir anda yoksul durumuna düşmektedirler. Eğer boşanma ya da terk anında çocuklar kadının üzerinde kalıyorsa geçim yükü giderek ağırlaşmakta ve yoksulluk daha da derinleşmektedir.

Göç (coğrafi hareketlilik) yoksullukla oldukça karmaşık bir ilişki içindedir. Kırdan kente göçün yoksulluğu arttırdığına veya tersine azalttığına dair görüşler vardır. Kırdan kente göçün hızlı göçe karşılık yaratılamayan istihdam nedeniyle yoksullaşmaya neden olduğunu ileri süren görüşler vardır. Buna göre kentsel yoksulluk kırsal yoksulluğun devamı niteliğindedir (Şenses 2001: 161-162).

İflas (mesleki hareketlilik), ekonomik krizler bir anda insanları işsiz bırakmakta yıllarca emek, zaman ve sermaye harcadıkları işyerlerini kapatmalarına ve peşinden sahip oldukları ne varsa yavaş yavaş kay-

betmelerine neden olmaktadır.

Ölüm bir başka yoksulluk nedenidir. Hanehalkının geçimini sağlayan bireyin ölümü söz konusu hanehalkının yoksullaşmasına neden olmaktadır. Hanehalkının başka hiçbir gelire sahip olmayışına bağlı olarak yoksulluğun düzeyi artmaktadır.

Hızlı nüfus artışı istihdam yaratılmadığı zaman işsizlerin sayısının artmasından başka bir işe yaramayacaktır. Yaygın bir kanaat "hızlı nüfus artışının özellikle düşük gelirli az gelişmiş ülkelerde önemli bir yoksulluk nedeni" olduğudur (Şenses 2001: 154).

Eğitim düzeyi yoksulluğu belirleyen oldukça önemli bir etkidir. Eğitim düzeyi yüksek bireylerin daha nitelikli ve daha yüksek ücretler alması daha olası olduğundan yoksullukla karşılaşma olasılıkları daha azdır (Koşar 2001: 35).

2.4. Kişisel -Patolojik Nedenler (Yoksulluk Kültürü)

Bireyin fiziksel ve zihinsel (mental) hastalıkları yoksulluk nedenleri olarak ileri sürülür. Yine bireysel yetenek, tutumluluk düzeyi ve performansın ne durumda olduğu bireyin yoksulluk durumunu değerlendirmede ön planda tutulur. Bireylerin zihinsel hastalıkları patolojik olarak da adlandırılır. Allock yoksulluğu ortaya çıkaran patolojik nedenler arasında, kişisel özellikleri geliştiren veya kazandıran bireylerin başar(ama)malarını açıklayan psikolojik yaklaşımlar ve zeka gibi güya kalıtsal niteliklerle sosyal statü ilişkisi kuran genetik açıklamaların içerildiğini belirtir (1997: 37).

Yoksulluk kültürü, yoksulluğun bir başka nedenidir. Yoksulluk kültürü yoksulların yoksulluklarının nedeni ve devam ettiricisi olarak Lewis (1971) tarafından ortaya atılmıştır. Bu bakış açısına göre yoksulluk sefalet bölgelerinde yaşayan insanlarda öyle bir hayat tarzı yaratmaktadır ki yoksul insanlar arasındaki mekansal (köy, şehir, bölge) ve ulusal farklar ortadan kalkmakta ve onları benzer sorunlarla baş başa bırakıp benzer alışkanlıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu alışkanlıklar da yoksulluktan farklı olarak yoksulluk kültürünü oluşturmaktadır. Keith Joseph (1972) yoksulluk kültürü ile bağlantılı olarak yoksulluk döngüsüne işaret eder. Joseph'in yoksulluk döngüsü ile anlatmak istediği, yetersiz ebeveyn, daha düşük yaşam hedefi, aile ve toplulukların daha avantajsız çevreleri çocukların büyürken diğerlerinin bir parçası ola-

rak bunları içselleştirmesine neden olur. Bu yüzden çocukların erişkinlikte beklenti ve yetenekleri daha düşüktür. Ve onlar aile ve tanıdıklarının yoksulluk ve yoksunluklarını daha hazır bir şekilde bekler ve kabul ederler (Allock 1997: 38).

3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı yoksulluk, Türkiye’de yoksullara yapılan yardımlar ve yardım kuruluşlarına ilişkin algıların incelenmesidir. Bu kapsamda hem yardım alan yoksul vatandaşların hem de yardım eden vatandaşların görüşleri alınarak, yoksulluk algısı, yoksullara yapılan yardımlar ve yardım kuruluşları konuları ele alınmıştır. Diğer bir ifadeyle, yoksulluk, yoksullara yapılan yardımlar ve yardım kuruluşlarına ilişkin algıların hem yoksulların bakış açısından hem de yardım edenlerin bakış açısından ortaya konulması amaçlanmıştır.

4.Yöntem

4.1.Araştırma Modeli

Türkiye’de Yoksulluk Algısı Araştırması tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırma yoksulluk, yoksullara yapılan yardımlar ve yardım kuruluşlarına ilişkin algıların hem yoksulların bakış açısından hem de yardım edenlerin bakış açısından ortaya konulmasına yöneliktir. Bu nedenle araştırmacılar tarafından geliştirilen anket ve görüşme formları aracılığıyla gerekli verilere ulaşılmıştır.

Yoksulluk konusunun kapsamlı ve çokboyutlu olmasından dolayı araştırmada hem nicel hem de nitel araştırma tekniklerinin birlikte kullanılması gerekli görülmüştür. Bu nedenle Türkiye’de Yoksulluk Algısı Araştırması nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karmaşık desenli (mixed design) bir alan araştırması olarak tasarlanmıştır.

4.2.Evren ve Örneklem

Nicel Araştırma. Örneklem birimini hane halkındaki kişiler oluşturmaktadır. Evreni temsilen TÜİK’in İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) Düzey 1’deki 12 bölgeden 12 il seçilmiştir. Örneklem çapı ise;

yoksullara uygulanan yoksulluk algısı araştırması için 1200 ve yardımseverlere uygulanan yoksulluk algısı araştırması için 1200 olmak üzere toplam 2400 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir.

Nitel Araştırma. Nitel örneklem oluşturulurken Türkiye'yi temsil eden illerin seçilmesi amaçlanmıştır. Seçilen iller, hem bölgesel düzeyde temsiliyeti, hem de ekonomik, kültürel ve ideolojik farklılıkların temsiliyetini sağlamak için uygun bir örneklem deseni oluşturmuştur.

Örnekleme giren iller şunlardır: Diyarbakır, İstanbul, Erzurum, Samsun, İzmir, Ankara, Adana. Her ilde 3 yoksul 3 yardımsever olmak üzere toplam 42 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Nicel Araştırma Veri Toplama Araçları: Yoksulluk algısının yardımsever ve yoksul vatandaş gözüyle ortaya koyabilmek için, ilk olarak literatür taraması yapılmış ve ardından danışman akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda anket formu oluşturulmuştur. Hazırlanan anket formunda demografik veriler ve yoksulluk, yoksullara yapılan yardımlar ve yardım kuruluşları algılarını ortaya çıkarmaya yönelik çoktan seçmeli ve 5'li Likert tipi sorulardan oluşmaktadır.

Nitel Araştırma Veri Toplama Araçları: Nitel araştırmada, konu çerçevesinde yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular hazırlanmış ve alanında uzman 2 akademisyen nitel görüşmeleri gerçekleştirmiştir. Yoksullar için hazırlanan soru formunda 22 ve yardımseverler için hazırlanan soru formunda 30 soru yer almış, ancak görüşme sırasında görüşmeciler görüşülen kişinin aktardığı bilginin denetlemesini yapmak, daha sağlıklı ve objektif sonuçlara ulaşmak amacıyla "alt sonda" sorular kullanmak yoluyla, görüşmelerin akışına bağlı olarak, yarı yapılandırılmış soru formunda olmayan soruları da muhatap oldukları kişilere yöneltmişlerdir.

4.4. Verilerin Analizi

12 ilde, 2400 kişiyle görüşülüp yüz yüze anket tekniği uygulanarak elde edilen veriler, SPSS 15.00 istatistik paket programında analiz edilmiştir. Bu analizlerde Ki Kare (χ^2), bağımsız örneklem t test (Independent Sample t Test) ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) anlam-

lılık testleri kullanılmıştır.

5.Sonuçlar

Bu kısımda nitel ve nicel araştırma sonuçları ayrı ayrı sunulmuştur. Öncelikle nitel araştırma sonuçları daha sonra nicel araştırma sonuçları verilmiştir. Ayrıca hem nitel hem de nicel araştırma sonuçlarında yardım edenlerin ve yardım alanların görüşleri ayrı ayrı verilmiştir.

5.1.Nitel Araştırma Sonuçları

5.1.1.Yardımseverlerle Yapılan Derinlemesine Görüşmelerden Elde Edilen Sonuçlar

Yardımseverlerin tanımlamalarına bakıldığında, yoksulluk çoğunlukla “asgari ihtiyaçları karşılayamama” şeklinde tanımlanmaktadır. Bazı yardımseverler ise yoksulluğu sadece gıda ihtiyacının veya giyim ihtiyacının karşılanmaması ile sınırlı görmemektedir. Temel düzeyde bazı sosyal ve kültürel ihtiyaçların da karşılanamaması yoksulluk tanımının içine dahil edilmektedir.

Yardımseverlere “Yoksullara Yapılan Yardımların Yeterli Olup Olmadığı sorulmuştur. Bu soruya araştırmaya katılan yardımseverlerin tamamına yakını “yeterli değil” cevabını vermişlerdir. Geriye kalan küçük yardımseverler ise “yoksullara yardım yapıldığı ama bunun yeterli olmadığı” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Kimler yoksullara yardım etmelidir” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar “gücü ölçüsünde herkes yoksullara yardım etmelidir” görüşü üzerinde yoğunlaşmıştır. Diğer bir ifadeyle sadece durumu çok iyi olanlar değil, kendi temel geçim ihtiyaçlarını karşılayan herkesin yardım yapması gerektiğine inanılmaktadır. Bu sonuçlar aynı zamanda yardımsever insanların maddi fedakarlığın yanı sıra vicdani bir fedakarlığının da söz konusu olduğunu ortaya koymaktadır. Yine bu bulgu, yardımseverlerin madden, manen ve fiziken kendini adayan insanlar olduğu, aslında yardımseverliğin çok ciddi bir fedakarlık mevzusu olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmada yardımseverleri yardıma yönelten nedenler, hisler ve duygular da sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar insanları yardım

yapmaya yönelten temel duygunun dini duygular olduğunu ortaya koymaktadır. Yardımseverlerin vurgu yaptıkları diğer bir duygu “sosyal sorumluluk”tur. Ancak sosyal sorumluluk birçok katılımcı tarafından dini duygularla birlikte yardıma yönelten duygu olarak belirtilmiştir.

“Yardım edince neler hissediyorsunuz” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde yardımseverlerin en çok vurguladığı duyguların “mutluluk”, “rahatlama”, “ibadet”, “huzur” ve “yardım etmenin verdiği haz” olduğu görülmektedir.

Yardım davranışının büyük ölçüde dini duygulara dayalı olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifadeyle yardım dini bir vecibeyi yerine getirme şeklinde yapılmaktadır. Ayrıca belirli bir gelirin üstünde olan ve belirli bazı mülklere sahip olan vatandaşlar, yardım davranışını kendi mallarının ve sağlıklarının bir diyeti gibi görmektedir. Bunun da temelinde yine dini duygular vardır. Yardım davranışını doğrudan “ibadet” olarak tanımlayanlar da vardır. Bu da öz itibarıyla insanların “Allah rızasını” kazanmak amacıyla yardım davranışında bulduklarını ortaya koymaktadır.

Yardımsevere “en etkili yardım türünün ne olduğu ve bunun nedenleri”nin neler olduğuna ilişkin bir soru sorulmuştur. Yardımseverlerin en etkili buldukları yardım türünün “iş bulma” olduğu görülmektedir. Yardımseverler, işsizliğin yoksulluğun temel nedeni olduğu görüşündedirler. Bu nedenle yoksullara yapılacak en etkili yardımın onlara iş bulmak olduğu düşünülmektedir. Eğer yoksul ailede, çalışabilecek durumda birileri var ise yapılacak en doğru şey ona iş bulmaktır. Ancak yaşlı veya özürlü olma durumları gibi çalışacak durumda olmama söz konusu ise o zaman gıda veya nakdi diğer yardımların yapılabileceği belirtilmektedir. İş bulmadan sonra yardımseverlerin en gerekli gördükleri yardım türü gıda ve giyecek yardımıdır. Yardımseverler tarafından en önemli görülen diğer yardım türleri “giyecek”, “öğrenci bursu/egitim yardımı”, “nakdi yardım” ve “barınma” yardımlarıdır. Ayrıca “yardımın türü kişiye göre belirlenmelidir” görüşünde olan katılımcılar da vardır.

Araştırmada yardımseverlere sorulan bir soru da yardım edeceği kişiyi seçerken ne gibi kriterleri olduğuna ilişkindir. Bu soruya katılımcıların çoğunlukla “ihtiyacı olan herhangi bir kişi” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Yardımseverlerin yardım edecekleri kişide aradıkları en temel özellik “yardım edilen kişinin gerçekten ihtiyaç sahibi olması”dır.

Yardımsenverlerin görüşü alınan bir diğler konu; yardımlarını hangi kanallardan yaptıklarına ilişkindir. Bu soruya verilen yanıtlar, yardımsenverlerin çoğunlukla yardımları doğrudan kendilerinin yaptığını ortaya koymaktadır. Yardımların yapılmasında ikinci en yaygın yol ise, yardım kuruluşlarından destek alma ve onlar aracılığıyla yardım yapmadır. Ayrıca, komşu-arkadaş-akrabadan bilgi alarak yardım yapanların ve muhtar aracılığıyla yardım yapanların olduğu da görölmektedir. Bu bulgu, yardımsenverlerin büyük bir kısmının hiçbir destek almadan, kendi gözlemlerine dayalı olarak ve doğrudan yardım yaptıklarını göstermektedir.

Yardımsenverlerin yardım yapma zamanlarına ilişkin bulgular, görüşme yapılan yardımsenverlerin büyük bir kısmının yardım yapmak için "herhangi bir zaman" belirlemediklerini ve her zaman yardım yaptıklarını belirtmektedirler. Yardımsenverlerin diğler önemli bir kısmı ise özellikle Ramazan ayında yardım yaptıklarını belirtmişlerdir. Bunlara ilave olarak, "ihtiyacı olan kişilerle karşılaştığımda" veya "durumum iyi olunca" yardım ediyorum diyenlerin de olduğu görölmektedir. Yardımsenverler, yardımların belirli bir plan program dahilinde olması gerektiğine özellikle vurgu yapmaktadırlar.

Yardımsenverlere, yardım ederken yurt içini mi yoksa yurt dışını mı tercih ettikleri de sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar yardımsenverlerin büyük bir bölümünün öncelikle yurt içine yardım yapılması gerektiği görüşünde olduklarını ortaya çıkarmıştır. Bazı yardımsenverler ise yurt içi veya yurt dışı ayırım yapılmaması gerektiği görüşündedirler. Bu sonuç yardımsenverlerin yardımlarını öncelikle yurt içindeki yoksullara yapma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Yurt içinde ise yakın çevreleri, buldukları il ve bölge içerisindeki yoksullara yardım etmek istemektedirler. Yardımsenverlerin, yaşadıkları bölge dışında hiçbir bölgenin öncelikli yardım edilmesi gerektiğine ilişkin herhangi bir şey belirtmedikleri ortaya çıkmaktadır. Yurt dışına yardım etmek isteyenler ise en çok Afrika'ya yardım edilmesi gerektiği görüşündedir. Afrika'dan başka Filisten'e ve diğler Müslüman ülkelere yardım edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Devlet, yoksulluğu önlemede yeterli önlemleri alıyor mu? sorusuna ilişkin olarak verilen cevaplar, yardımsenverlerin devletin yoksullukla mücadelede yeterli önlemleri almadığı kanaatinde olduklarını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte son yıllarda devletin yoksullara yaptığı

yardımlarda artış olduğu, bu yardımların ailelerin ısınma ve beslenme gibi yaşamsal ihtiyaçlarını karşılama noktasında faydalı olduğunu göstermektedir. Yardımseverler tarafından, yoksullukla mücadelenin başta devletin görevi olduğu düşünülmektedir. Sosyal devletin gereği olarak devletin vatandaşlarının yaşamsal temel ihtiyaçlarını karşılaması gerektiği belirtilmektedir. Bununla birlikte, artık devletlerin dahi yoksulluğu tek başlarına önlemelerinin mümkün olmadığı, gönüllü yardım kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının da yoksulluğun önlenmesinde sorumluluk almalarının gerekli olduğu belirtilmektedir.

Sivil, gönüllü yardım kuruluşlarının yoksulluğun önlenmesindeki rolü konusunda yardımseverlerin görüşleri incelendiğinde, gönüllü yardım kuruluşlarının yoksulluğun önlenmesinde önemli bir yere sahip oldukları ortaya çıkmaktadır. Yardımseverler, Türkiye’de gönüllü yardım kuruluşlarının olmaması halinde yoksulların çok daha kötü durumlarda olacağı görüşündedirler.

Yoksullara yardım yapılması anlamında, yardımseverlerin büyük bir bölümü, gönüllü yardım kuruluşlarının resmi yardım kuruluşlarından daha etkili olduğu görüşündedirler. Yardımseverlerin çok küçük bir bölümü resmi yardım kuruluşlarının daha başarılı oldukları görüşündedirler. Çok az sayıdaki bazı katılımcılar ise hem resmi hem de gönüllü yardım kuruluşlarının yoksullara yardım etmede başarılı oldukları görüşündedirler.

“Yardımların suiistimal edilmesi” konusuna ilişkin olarak yardımseverlerin görüşleri incelendiğinde; yardımları suiistimal edenlerin olduğu, bazı kişilerin yardım almayı alışkanlık haline getirdikleri, insanların yardım duygusunun bazı kişilerce kötüye kullanıldığı, bazı kişilerin farklı farklı yerlerden yardımlar aldığı, yardım malzemelerinin bazı kişiler tarafından stoklandığı gibi sorunlar sıralanmaktadır.

Yoksul kadın ve çocuklar konusuna ilişkin olarak yardımseverlerin görüşleri analiz edildiğinde yardıma muhtaç kadınlar ve çocuklar konusunda neredeyse tüm yardımseverlerin hassas olduğu görülmüştür. Yardımseverlerin yardım yapılırken kadın ve çocuklara öncelik tanınması gerektiği konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Yardımseverler aynı zamanda yardıma muhtaç bir ailede yardımın doğrudan kadına yapılması gerektiği şeklinde de görüş bildirmişlerdir. Çünkü yardımseverler kadına giden yardımdan tüm aile bireylerinin nasiplenebileceğini

belirtmektedirler. Buna karşılık erkeklere ve özellikle genç ve sağlıklı erkeklere yardım yapma konusunda yardımseverlerin daha isteksiz ve şüpheli oldukları görülmektedir.

“Gönüllü yardım kuruluşlarından nasıl haberdar oldunuz?” sorusuna ilişkin olarak yardımseverlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, televizyonun en sık ifade edilen araç olduğu görülmüştür. Radyo ve gazete yayınları da diğer önemli iki araçtır. Bunlardan başka doğrudan yaptıkları faaliyetler aracılığıyla, afişler ve internet reklamları aracılığıyla bilgi sahibi olanların olduğu da görülmektedir.

Yardımseverlerin görüşünün alındığı bir diğer konu da, yardım kuruluşlarının medya veya diğer kanallar aracılığıyla reklam yapmasının nasıl karşılandığı konusudur. Bu konuya ilişkin olarak yardımseverlerin görüşleri analiz edildiğinde, yardımseverlerin büyük bir bölümünün yardım kuruluşlarının reklam yapmasına olumlu baktıkları ve hatta gerekli gördükleri ortaya çıkmıştır. Yardım kuruluşlarının medya aracılığıyla yardım kampanyalarını tanıtmaları, nasıl yardım edecekleri konusunda, yardım yapabilecekleri bilgilendirmesi gibi konuların esasında yardım olarak görülmemesi gerektiği ifade edilmektedir. Buna karşılık yardımseverler, yardım kurumlarının reklamlarında, yardım edilen kişilerin gösterilmesinin bu kişileri rencide edebileceğini vurgulamakta ve bu nedenle yoksulların bu reklamlarda doğrudan kullanılmasının yanlış olduğunu düşündükleri ortaya çıkmaktadır. Bazı yardımseverler ise yapılan yardımların gizli kalması gerektiğini belirterek yardım kuruluşlarının reklam yapmasının yanlış olduğunu düşünmektedirler. Yine bazı yardımseverler reklamın çok fazla bir maliyetinin olduğu, yardım için toplanan paraların bu reklamlar için harcanmasının yanlış olduğu kanaatinde dirler.

Yardım kuruluşları daha fazla yardım dağıtabilmek için neler yapmalı, konusuna ilişkin olarak yardımseverlerin en çok vurgu yaptığı konular; güvenilir olma, şeffaf olma, yoksulları belirlemeye yönelik araştırmalar yapma, kurumun ve yaptıklarının daha iyi tanıtılması, reklam yapma, hesap verebilir olma, yardım kampanyaları veya projeleri geliştirme konuları üzerine yoğunlaşmıştır.

Gönüllü yardım kuruluşlarının başarılı ve başarısız olduğu yanların neler olduğu yardımseverlere sorulmuştur. Bu konuya ilişkin görüşler, sivil yardım derneklerinin yardımları hızlı bir şekilde ve gerçek ihtiyaç

sahiplerine ulaştırdıkları, şeffaf oldukları konuları üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Yardımseverlerin, yaptıkları yardımların yerine ulaştığından emin olması için yardım kuruluşlarından ne gibi beklentileri olduğu görüşülen kişilere sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde yardımseverlerin bir bölümünün yardımın yerine ulaştığına dair bir belgenin gönderilmesi, bir mail veya telefonla bilgi verilmesi veya fotoğraf veya görüntülerle bilgi verilmesinin uygun olacağı görüşünde oldukları görülmüştür. Bazı yardımseverler ise yardımın yerine ulaştığından emin olduklarını, bunun bir güven meselesi olduğunu, bunun ispatı ile ilgili herhangi bir karşılık beklemediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca böyle bir sürecin de ekonomik açıdan ve iş yükü açısından yardım kuruluşlarını zor durumda bırakabileceği belirtilmekte, bu açıdan yardımların yerine ulaştığından emin olmaları için başka herhangi bir şey yapmalarının gerekli olmadığını ifade etmektedirler.

5.1.2.Yardım Alanlarla Yapılan Derinlemesine Görüşmelerden Elde Edilen Sonuçlar

Yardım alan vatandaşlara yoksulluğu nasıl tanımladıkları sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde yoksulluğun “maddi anlamda kötü veya zor durumda olmak”, “muhtaç olmak”, “geçimini sağlayamama” ve “hiçbir yerden geliri olmayan” şeklinde tanımlandığı görülmüştür. Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere yoksul ailelerin geliri olmamasından veya gelir yetersizliğinden dolayı temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı görülmektedir.

Ailenin genel durumuna ilişkin sorular aracılığıyla yoksulluğun nedenleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin cevaplar incelendiğinde yoksul ailelerde ailenin geçiminden sorumlu kişinin hasta, özürlü veya sürekli bakıma muhtaç olması en sık karşılaşılan sorun olmuştur. Ailenin geçimini sağlayacak kişinin çalışamaz durumda olması ailelerin yoksulluğunun en temel nedenlerinden biri olarak görülmektedir. Yoksul ailelerde gözlemlenen diğer bir sorun ise gelirlerin çok yetersiz olmasının yanı sıra çocuk sayısının çok fazla olmasıdır.

Görüşme yapılan vatandaşlara resmi veya gönüllü-sivil herhangi bir yardım kuruluşundan son bir yıl içinde yardım alıp almadıkları sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar yoksul durumda olan bu vatandaşla-

rın büyük bir kısmının yardım aldığını ortaya koymaktadır. Görüşmeye katılanların yaklaşık dörtte biri hiçbir yerden yardım almadığını, başvurusunun reddedildiğini veya yardım için öncelikle başka kurumlara gitmesi gerektiği cevabını aldıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılara sorulan diğer bir soru, bu güne kadar hangi kurum, kuruluş veya derneklerden yardım aldıklarıdır. Bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde yoksul vatandaşların en çok yardım aldıkları kurumun Belediyeler olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların üçte biri belediyelerden yardım aldığını belirtmişlerdir. Belediyelerden alınan yardımlar ise kömür ve gıda yardımı şeklindedir. Katılımcıların en çok yardım aldıklarını söyledikleri ikinci kurum yerel yardım dernekleri veya yardım yapan şirketlerdir. Bu durum yerel yardım derneklerinin de önemli yardım faaliyetleri yaptıklarını ortaya koymaktadır. En sık yardım alındığı belirlenen üçüncü grup ise komşulardır. Bu cevap da önemli bir bulgu oluşturmaktadır. Komşuların yoksullara yardım ettikleri, yoksul vatandaşların da zor durumda kaldıklarında komşularının kapısını çaldıklarını ortaya koymaktadır. Toplumsal yardımlaşma ve dayanışmanın devam ettiğini göstermesi açısından bu bulgu önemlidir.

Yardım aldığını söyleyen katılımcılara, aldıkları yardımın türü sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar yoksul vatandaşların en çok aldıkları yardımın gıda (kumanya, erzak) yardımı olduğunu ortaya koymaktadır. İkinci sırada ise kömür yardımı vardır. Bunların dışında günlük sıcak yemek, nakdi yardım, barınma, giyecek, eşya ve burs türü yardım alındığı belirtilmiştir.

Yardım alan katılımcılara aldıkları yardımın yoksulluk açısından bir çözüm veya çare olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar, yardım alanların büyük bir kısmının bu yardımları geçici bir çözüm olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Bazı katılımcılar yardımların yoksulluğa çözüm açısından hiçbir faydasının olmadığını belirtmişlerdir.

Yardım alan yoksul vatandaşlara, yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine gidip gitmediği de sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar, katılımcıların yaklaşık üçte birinin yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine gitmediği görüşünde olduklarını ortaya koymaktadır. Yine yaklaşık üçte birlik bir kısım ise yardımların “adamı olana” veya “durumu iyi olanlara” gittiğini ifade etmektedirler. Katılımcıların dörtte biri ise yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine gittiğini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan yoksul vatandaşların görüşünün alındığı bir diğer konu yardımların yeterli olup olmadığına ilişkindir. Bu konuda katılımcıların büyük bir kısmının yardımları yeterli bulmadığı ortaya çıkmaktadır.

Yardım alan vatandaşlara sorulan bir soru da yardım kuruluşlarından ne gibi beklentileri olduğuna ilişkindir. Katılımcıların bu konuya ilişkin olarak en çok vurguladıkları beklentinin “yardım edilecek kişilerin iyi araştırılması ve yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine yapılmasıdır.”

Yoksulluğun önlenmesi konusunda yoksullara sorulan bir soru da devletten neler bekledikleridir. Bu konuya ilişkin olarak katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde, devletten en çok beklenen şeyin iş olduğu görülmektedir. Yoksulluğun çözümü ancak bir işe girmede görülmektedir. Vatandaşlar düşük de olsa, maaşlı bir işe girmek istediklerini belirtmektedirler.

Kendilerine yardım sağlama açısından resmi yardım kurumlarını mı yoksa sivil yardım kurumlarını mı daha etkili buldukları yoksullara sorulmuştur. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun “sivil yardım kuruluşlarının daha etkili olduğu” yönünde görüş belirttikleri ortaya çıkmaktadır.

Yoksulluk konusunda insanların, derneklerin veya resmi kurumların duyarlı olup olmadıkları vatandaşlara sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlar bireysel olarak insanların yoksulluğa karşı duyarsız olduklarını ortaya koymaktadır. İnsanların yoksullara karşı duyarlı olduğunu çok az sayıda katılımcı ifade etmiştir. Katılımcıların bir kısmı ise yardım kurumlarının daha duyarlı olduklarını belirtmişlerdir.

5.2.Nicel Araştırma Sonuçları

5.2.1.Yardımseverlerin Yoksulluk Algısı Nicel Araştırma Sonuçları

Yardımsever, yardım yapacağı kişiyi öncelikle kendileri veya eş, dost ya da akraba aracılığıyla bulmaktadırlar.

Yardımseverler, yardım yapacağı kişileri belirlerken ideolojik, dini ya da etnik gerekçelere dayanmadan yardım etmekte ve çoğunlukla muhatabın yardımı gerçekten hak edip etmediğiyle ya da yardım yapılacak kuruluşun güvenilirliğiyle ilgilenmektedirler.

Yardımsseverlerin önemli bir kısmı (% 41,7) nakdi yardım türünü tercih ettiğini belirtmektedir. Bunu % 31,2 ile yiyecek yardımı, % 12,8 ile de giyecek yardımı takip etmektedir. Türkiye'deki yardımsseverlerin neredeyse % 90'ının, yardıma muhtaç insanların para, yiyecek ve giyecek ihtiyaçlarını karşılamayı daha doğru bir yardım türü olarak gördüğü sonucu ortaya çıkmaktadır.

İnsanların neredeyse tamamına yakınının, değişik aralıklarla da olsa, yılda bir veya birkaç kez yardımda bulunmakta, toplumsal sorumluluk ve dayanışma düzeyinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Yardımsseverler tarafından yoksulluğun en temel nedeni olarak işsizlik sorunu ve devletin sosyal ve ekonomik politikalarındaki eksikliklerin olduğu anlaşılmaktadır.

Yardım davranışında manevi ölçüler çok fazla belirleyicidir. Yardımsseverlerin neredeyse yarısına yakınının yardım davranışını vicdani bir temele indirgemesi de bu durumun bir sonucu olarak görülmelidir.

Katılımcılar, yardım davranışının, yalnızca maddi varlık gerektiren bir önkoşulla sınırlandırılmayacağı ve değişik yardım türlerinin de yardım davranışının kapsamı içinde yer alacağını belirtmişlerdir. Yani yardım etmenin temel ölçüsü zengin olmak değil, yardımssever olmaktır sonucu çıkartılmaktadır.

Günübirlik çözümler de olsa yoksullara yardım etmek gerektiğine inanların oranı %90 gibi yüksek bir orandadır. Buradan yoksullara yapılacak olan büyük veya küçük yardımın yardımsseverler tarafından önemli olduğu sonucu çıkmaktadır.

Katılımcıların yaklaşık olarak % 90'ı yoksulluğun en temel nedeni olarak işsizliği görmektedir.

Yardımsseverlerin çok büyük bir kısmı yoksullara yönelik yapılacak her türlü yardım biçimini desteklemekte, ancak yoksulluğun önlenmesini hedefleyen kalıcı çözümlerin de üretilmesi gerektiğine inanmaktadırlar.

Türkiye'deki yardım kuruluşları toplumun farklı kesimleri arasında önemli oranda benimsenmekte ve önemsenmektedir. Bu kuruluşların varlığını Türkiye için önemli bulduğu anlaşılan yardımsseverlerin yaklaşık olarak % 90'ı, değişik söz konusu kuruluşların faaliyetlerinin devlet tarafından desteklenmesi gerektiğini düşünmektedir.

Yardımsseverlerin önemli bir kısmı yardım kuruluşlarının çalışmaları-

rından tam anlamıyla haberdar olamamaktan şikâyet etmektedirler. Yardım kuruluşlarının yazılı veya görsel medya aracılığıyla toplumu bilgilendirmesi gerektiğini düşünen yardımseverlerin oranı % 92’dir.

Yardımseverlerin yaklaşık olarak % 70’i, yardım kuruluşlarının yalnızca çalışmaları hakkında bilgilendirici faaliyetler içinde olmasını değil, aynı zamanda medya ya da başka kanallar aracılığıyla faaliyetlerinin reklamını da yapması gerektiğini düşünmektedirler.

Yardımseverler (% 91,4) dünyanın çeşitli yerlerinde yabancı yardım kuruluşlarının yanında Türkiye’den giden yardım kuruluşlarını görmekten mutluluk duyduklarını belirtmekte ve Türkiye’nin sınırları dışında da faaliyet gösteren yardım kuruluşlarının Türkiye’nin tanıtımına ve imajına çok büyük bir katkı sağladığına inanmaktadır (% 87,7).

Yardımseverlerin yaklaşık olarak % 80’i bazı yoksul aileler tarafından yardımların suiistimal edildiğini düşünmektedir.

Yoksulluk üzerinden duygu sömürüsü yaparak yardımseverlerin iyi niyetlerini istismar eden grupların olduğuna inananlar da %90 ile büyük bir çoğunluğu oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan yardımseverlerin yaklaşık olarak %80’i, değişik kesinlik düzeylerinde de olsa, sivil yardım kuruluşlarının gerçek ihtiyaç sahiplerini bulmak için iyi bir aracı olduğunu düşünmektedirler.

Devletin çeşitli nedenlerle yeterli yardımı yapamadığı yerlere gönüllü yardım kuruluşlarının etkili bir şekilde ulaştığına inanan yardımseverlerin oranı % 75’ler civarındadır.

Yardımseverlerin yaklaşık olarak %25’i yardım kuruluşlarının yoksullara yeterli yardımda bulunmadığını ve yardım yapacağı kişileri seçerken tarafsız davranmadığını düşünmektedir.

Yardımseverlerin yaklaşık olarak % 80’i, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla yapılan yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştığına ve bu kuruluşların yoksullukla mücadelede etkin bir araç olabileceğine inanmaktadır.

Yardımseverler, sivil yardım kuruluşlarının yoksullukla mücadeledeki yeri ve rolüne kıyasla, devletin ya da devlet kurumlarının yoksullukla mücadelede etkin yöntemler geliştirdiğine daha az inanmaktadır.

Sivil toplum kuruluşları aracılığıyla yoksullara yardımda bulunmayan büyük çoğunluk, devlet kuruluşları aracılığıyla da bu yardımları yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların neredeyse tamamı, % 98,8'i öncelikle yurtiçindeki yoksullara yardım etmek istediklerini belirtmişlerdir.

Yardımsenverler yurt dışında yardım yapacak olsalar, %36,7 ile ilk olarak Filistin'e yardım etmek istediklerini belirtmişlerdir. Filistin'den sonra en çok yardım yapılmak istenen bölge ise %28,3 oranıyla Afrika'dır.²

Katılımcılar tarafından yoksullara yönelik en uygun yardım stratejisi, %50 ile iş bulma, %16,6 ile Nakdi yardım ve %14,2 ile gıda yardımı olarak belirtilmiştir.

Gelir düzeyi 1500 TL'ye kadar olanlar en çok yiyecek yardımı, geliri 2500 TL'den yukarıda olanlar ise nakdi yardım yapmayı tercih etmektedirler.

STK faaliyetlerinden en fazla haberdar olan grup, gelir düzeyi 4500 TL'den fazla olanlardır (%59,3). Gelir düzeyi yüksek olanlar, STK'lar aracılığı ile yardım yapmaktadırlar. STK'lar aracılığıyla yardım yapma şekli STK'ların faaliyetlerinden haberdar olma durumu ile ilişkilidir.

5.2.2.Yoksulların Yoksulluk Algısı Nicel Araştırma Sonuçları

Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Türkiye'de geçmişten bugüne uygulanan devlet politikaları ve belli aralıklarla yaşanan siyasi krizler ekonomik yaşamı doğrudan etkilemiş, üretime dayalı istihdam alanlarının daralmasıyla birlikte alt gelir grupları ile yüksek gelir grupları arasında derin farklılıklar oluşmuştur.Yoksulluğa yol açan en önemli faktörün işsizlik olduğu bilinmektedir. İşsizliğe bağlı yoksulluğun gençler arasında yaygınlaştığı ve iş bulma süresi uzadıkça geleceğe ilişkin kaygı ve umutsuzluğu arttırmaktadır.

Araştırmaya katılanlar arasında evli olup ailevi sorumlulukları bulunan yoksul bireylerin sayısının fazla oluşu, yoksulluğun çok daha ağır koşullarda yaşandığı gerçeğini ortaya koymaktadır. Özellikle evli erkeklerin sorumluluk duygusunun gerektirdiği şekilde aile fertlerinin beslenme, barınma, sağlık ve eğitim gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakta güçlük çekmeleri nedeniyle sahip oldukları yoksulluk algısı, diğer aile üyeleri arasında da güç kazanmaktadır.

Eğitim düzeyi düşük grupların nitelik gerektiren işlerde çalışmaları

² Bu araştırma Somali ve Afrika'nın diğer bölgelerinde başlayan kuraklıktan önce yapılmıştır.

giderek zorlaştığı için bu çevrelerdeki yoksulluk algısı artmaktadır. Buna karşılık eğitim olanaklarından yararlanan grupların nitelikli iş edinme olanağı çok daha güçlü ve yoksulluktan kurtulma umudu daha belirgindir. Dolayısıyla yoksulluk duygusunun artması veya azalmasının eğitim süreci ile doğrudan bir ilişkisinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Yoksul kişi ve grupların önemli bir kısmının çalışma yaşamı içindeki gelirlerinin asgari ücret düzeyinde olduğu ve bu gelirin insanları ancak açlık sınırında tuttuğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Özellikle gıda ve barınma (kira) giderleriyle baş etmek zorunda kalan yoksul kesimlerin mevcut gelirleri ile yoksulluktan kurtulmaları mümkün görünmemektedir.

Yoksulluk algısına sahip bireylerin büyük kısmının düzenli bir işte çalışmıyor oluşları yoksulluğun yaygın bir sorun olarak varlığını sürdürmesine neden olmaktadır. Hükümetlerin işsizlikle mücadelede elde ettiği olumlu ilerlemelerin toplumsal hayattaki etkisinin son derece sınırlı olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılanların son bir yılda ekonomik durumu büyük ölçüde kötüleşmiş ve kişiler mevcut gelir düzeylerinin altında kalan standartlarda yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmışlardır. Mevcut ekonomik durumlarını koruyamayan yoksul çevrelerin geleceğe ilişkin kaygıları artmış ve koşulların daha da kötüleşmesiyle ilgili endişeler gözlenmiştir.

Yardım alan kişilerin sağlık harcamalarının karşılandığı resmi kurumların başında SSK gelmektedir. Hiçbir sosyal güvencesi bulunmayanların yeşilkart uygulamasından faydalandığı görülmüştür. Buna göre çalışan yoksul grubun neredeyse tamamı işçilerden oluştuğu gibi herhangi bir işte çalışmayanlar ise sosyal güvenceleri bulunmadığı için yeşilkart imkanlarından yararlanmaktadır.

Katılımcıların yoksulluktan kurtulmak için mesleki eğitimi önemsedikleri görülmüş ve belli bir niteliğe sahip olduğunda daha kolay iş bulunabileceği düşüncesi ağırlık kazanmıştır. Bunun yanı sıra devletin yoksullukla mücadelede ortaya koyduğu politikaların yetersizliği vurgulanmış ve sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği yardım kampanyaları çok daha başarılı ve güvenilir bulunmuştur.

Yardım alan kişilerin yardım talepleri genel olarak dikkate alınmakta ve başvurulara olumlu yanıtlar verilmektedir. Bununla birlikte insani

yardım faaliyetlerinin istismar edilmesini önlemek bakımından bir takım koşullara bağlı olarak yardım çalışmaları düzenleyen kuruluşların bürokratik işlemleri uzun sürelerle yaymasından rahatsızlık duyulmaktadır.

Yoksul kişilerin yakın çevrelerinden öncelikli talepleri kendilerine iş olanağı sağlanmasıdır. İşsizliğin yoksullukla ilişkisini yansıtan bu sonuçta göre bireylerin düzenli bir iş ve gelire sahip olmaları halinde kendi ihtiyaçlarını sağlamak istedikleri, dolayısıyla sürekli yardım almaktan rahatsızlık duydukları anlaşılmaktadır.

Yoksul çevreler, içinde buldukları maddi zorluklardan kurtulmak için öncelikle yakın akraba ve komşuluk ilişkilerini kullanmakta ve yoksulluk durumlarının başkaları tarafından bilinmesinden hoşlanmamaktadırlar. Aynı zamanda bu kişiler, ihtiyaç alanlarıyla ilgili tasarruf önlemleri alarak veya ek iş yaparak yoksulluktan kurtulmaya çalışmaktadır.

Yoksul gruplar, ekonomik koşulların etkisiyle ihtiyaç alanlarında kısıntılara gitmektedir. Genel olarak yoksulluk sebebiyle kısıtlama yapılan başlıca harcama alanlarını sosyal aktiviteler, giyecek, sağlık ve eğitim konuları oluşturmaktadır. Öte yandan yoksul çevreler zorunlu gıda harcamalarını olabildiğince kısıtlamamayı tercih etmektedir.

Yoksulluk algısına sahip kişiler çocuklarının eğitimlerine büyük önem vermektedir ve okula devam eden çocuklarının aynı zamanda bir işte çalışmasını doğru bulmamaktadır. Bu değerlendirmeye rağmen maddi koşullar nedeniyle çocukları okul dışında bir işte çalışmak zorunda kalan ailelerin de bulunduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan yoksul grupların en öncelikli ihtiyaçları gıda, barınma ve sağlık olarak görülmektedir. Bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla devlet ve sivil toplum örgütlerinden çeşitli taleplerde bulunmaktadır.

Yoksulluk düşüncesi taşıyan kişilerin ciddi bir bölümü, sivil toplum kuruluşlarının yürütmekte oldukları insani yardım temelindeki çalışmalar ve projeler hakkında bilgi sahibi değildir. Bu sonuçlar sivil yardım kuruluşlarının etkinlik düzeyini sınırlayan bir özellik taşıdığı gibi toplumsal tanınırlık ve görünürlük konusunda önemli eksikliklerinin bulunduğunu göstermekte ve sivil yapıların kuşatıcı ve yaygın bir tanıtım stratejisine ihtiyaçlarının bulunduğu da ortaya çıkmaktadır.

Yoksulluğun temel sebebinin doğrudan işsizlik sorunu ile ilişkilendi-

rilmesinin yanısıra çalışanların hak ettikleri ücreti alamadıkları ve dolayısıyla iş yaşamında adaletsiz uygulamalarla karşılaştıkları belirtilmektedir. Diğer taraftan eğitim olanakları oldukça sınırlı olan yoksul kesimlerin iş gücü piyasasının dışına itildikleri ve işsizliğin en ciddi aktörleri haline geldikleri vurgulanmıştır.

Yardım alan grupların bu konuda yaptıkları ilk başvuru yerleri büyük ölçüde kamu kurumlarından oluşmaktadır. Belediyeler ve muhtarlıkların ilk iki sırayı paylaştığı başvuru mekanizmasının en sonunda sivil toplum kuruluşları yer almaktadır. Dolayısıyla devlet kurumlarından iş ve sosyal güvenceye dayalı istekler ön plana çıkarken, insani yardım örgütlerinden beklentiler genel olarak yiyecek, giyecek, kira ve nakit para yardımı şeklinde çeşitlilik arz etmektedir. Sonuçta insani yardım kuruluşlarına yardım almak için yapılan başvuruların sınırlı düzeyde bulunduğu tespit edilmektedir.

Yoksulluktan kurtulmak için yapılması gerekenlerin başında istihdam olanaklarının genişletilerek işsizlik sorunun çözülmesine ilişkin talepler bulunmaktadır. Bununla birlikte yoksul ailelere nakit para verilmesi, kira yardımı yapılması ve mesleki eğitim verilmesi gibi çeşitli seçeneklerle de yoksulluğun azaltılabileceği belirtilmektedir.

Yardım faaliyetlerinin etkinliği ve yardımların yerine ulaştırılması konusunda insani yardım kuruluşlarına duyulan güven oldukça fazladır. Yardım malzemelerinin gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasıyla ilgili sivil toplum örgütleri avantajlı bir konumdadır. Ancak düzensiz yardım faaliyetlerinin bir sorun olarak görüldüğü ve konumları gereği sürekli yardım almak durumunda olan yoksul grupların zorluk yaşadığı belirtilmektedir.

Yardımların birtakım kişi ve gruplar tarafından istismar edildiği, yoksul olmadıkları halde bu konumlarını gizleyerek çeşitli yardımlardan yararlanan ve böylece gerçek ihtiyaç sahiplerinin yardımlara erişimlerini engelleyen şahısların yardımseverlik duygusunu zedeledikleri vurgulanmaktadır. Bu tür suiistimler çift yönlü olarak yardım alan ve yardım edenler üzerinde negatif etkiler doğurmaktadır.

Yardım çalışmalarının insani duyarlılıklar dikkate alınarak, ihtiyaç sahiplerinin onur ve haysiyeti gözetilerek yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Yardım etkinliklerinde bazı kuruluşların insani değerlere dikkat etmedikleri ve kampanyaların kimi zaman kurumsal bir şov malze-

mesi haline dönüştürüldüğü belirtilmektedir.

Yoksul bireyler resmi veya sivil herhangi bir destek almadan mevcut durumlarının iyileşmeyeceğine ve yoksulluktan kurtulamayacaklarına inanmaktadır. Aile ve akraba çevresiyle olan ilişkiler yoksulluğun önlenmesi bakımından önemsenmekte ve yakın sosyal çevrenin imkanlarından yararlanılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca çeşitli projeler yardımıyla yoksullukla mücadele edilebileceği düşünülmekte ve mesleki eğitimin yaygınlaştırılması ile ilgili beklentiler artmaktadır.

Yoksul aile yapılarında alkol ve tütün kullanım oranları yüksek düzeyde seyretmektedir. Bu durum daha çok yoksulluğun neden olduğu ağır psikolojik sorunlardan kurtulma isteğiyle açıklanmaya çalışılsa da, öte yandan kişilerin bu tür zararlı maddelere bağımlı hale gelmelerine yol açmaktadır.

Yoksul aile fertleri arasında özürlü veya bakıma muhtaç durumda bulunanların devlet desteğinden veya sivil toplum yardımlarından yararlanma oranı oldukça düşüktür. Bu konuda genel bir bilgisizlik sorunu bulunsa da geleneksel aile yapısı içinde bu özellikteki kişiler bakım olanaklarından yararlandırılmaktadır.

6.Öneriler

Bu araştırma yoksullara yapılan yardımlar ve yardım yapan kuruluşlar üzerinde durduğu için devletin ilgili kurum ve kuruluşlarını doğrudan analiz etmemiştir. Ancak en başta şunu belirtmek gerekir ki, yoksullukla mücadele evvela devletin çözmek için içinde yer alması gereken bir eylemlilik biçimidir. Hiçbir gönüllü kuruluşun veya gönüllü kuruluşlarının tamamının tüm enerji ve kaynaklarını harcasalar bile çözebilecekleri bir sorun değildir yoksulluk. Bu noktada yoksulluk basitçe üçüncü sektör olarak gönüllü derneklere veya sivil toplum kuruluşlarına havale edilecek bir sorun değildir. Gönüllü dernekler devletin yetersiz kaldığı konularda ama devletin ilgili kurumlarını harekete geçirme görevlerini yerine getirerek duruma müdahale etmelidirler. Bu müdahaleleriyle de devlet kurumlarına bazı konularda örnek olmuşlardır. Örneğin kıvraklık, şeffaflık ve hızlı cevap verebilme konusunda oldukça özenilir durumdadırlar.

Aşağıda araştırma bulgularından hareketle elde edilen sonuçlar ve

öneriler yer almaktadır.

Sivil yardım kuruluşları, yardıma en çok ihtiyacı olanları ayrıntılı ve titiz bir şekilde araştırıp belirlediklerini, bu nedenle en etkili yardımın kendileri aracılığıyla olabileceğini yardımseverlere anlatmalıdır. Aksi takdirde yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine gitmeyebileceği ya da suistimal edilebileceği konusunda yardımseverler bilgilendirilmelidir.

Sivil yardım kuruluşları, elde edilen yardımların hiçbir ayırım gözetilmeksizin hak sahiplerine ulaştığına dair yardımseverlere bir takım güvenceler sunmalı ve yapılan yardımlar hakkında yardımseverleri bilgilendirilmelidir. Bu bilgilendirmeler, yalnızca kayıtlı yardımseverlere karşı değil, yazılı ya da görsel kitle iletişim araçları aracılığıyla potansiyel yardımseverlere yönelik olarak da yapılmalıdır.

Sivil yardım kuruluşları, yardımseverleri doğrudan yardım türlerinin dışında kalan eğitim yardımı, sponsor desteği, sağlık desteği vb. hususlarda da yardım yapmaya teşvik edecek nitelikte bilgilendirici faaliyetler içinde bulunmalıdır.

Yardımseverlerin büyük bir kısmının düzensiz aralıklarla yardımda bulunduğunu açıklaması, sivil yardım kuruluşlarının, özel ya da sıradan gün/ay ayrımı yapmaksızın yılın her döneminde yardım toplama çabası içine girmeleri gerektiğine yönelik bir işaret olarak okunmalı ve bütün yıla yayılan bir eylem planı aracılığıyla yardım toplama faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.

Sivil yardım kuruluşları, bir taraftan devlet aygıtının yoksulluk konusundaki eksiklerini kapatacak bir işleyişe kavuşmalı, bir taraftan da devletin yoksulluğa neden olan politikalarına ilişkin tespitler ve çözüm önerileri geliştirmelidir. Yoksulluğun azaltılması ve yoksulluğun bugüne kadar yol açtığı mevcut sorunlarla/sorun alanlarıyla baş edilebilmesi için devletin ilgili kurum ve kuruluşlarıyla da işbirliği yapılmalıdır.

Bazı sivil yardım kuruluşlarındaki bireysel nitelikli hatalar nedeniyle kamuoyunun bir kısmında oluşan ve bütün sivil yardım kuruluşlarına yönelen güven probleminin aşılması için bir takım çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar sivil yardım kuruluşlarının şeffaf ve hesap veren bir anlayışla yönetildiğine, elde edilen yardımları doğru ve objektif bir yaklaşımla amacına uygun bir şekilde kullandığına ve hiçbir çıkar çatışmasının ya da ilişkisinin içinde bulunmadığına odaklanmalıdır.

Sivil yardım kuruluşları hem kendilerine duyulan güveni ve atfedilen

rolü boşa çıkarmayacak hem de endişeleri bertaraf edecek bir çalışma mekanizması ve Türkiye geneline yayılan yardım ağı oluşturmalıdır.

Sivil yardım kuruluşları vatandaşların bireysel olarak üstlendikleri vicdani misyonu, hakkıyla ve daha kapsamlı olarak yerine getirdiklerine dair bir güven oluşturmalı ve yardım toplama faaliyetleri sırasında manevi değerlerin/dayanışmanın sarsılmamasına özenle dikkat etmeli, bu değerleri/dayanışmayı güçlendirecek çalışmalar yapmalıdır.

Yalnızca yoksul insanlara yardım etmeyi ve yoksulluğu ortadan kaldırmayı amaçlayan sivil yardım kuruluşlarının mümkün olduğu kadar geniş bir kitle tarafından benimsenmesi ve desteklenmesi sağlanmalıdır. Bu amaçla, yazılı ve görsel medyanın reklam, tanıtım vb. tüm olanaklarından faydalanılmalı, yardım kampanyası, sempozyum ve panel benzeri etkinliklerde bulunulmalıdır. Sivil yardım kuruluşları, faaliyetlerinin tüm toplumsal kesimler nezdinde bilinmesini sağlamalı ve yanlış-kasıtlı haberler dolayısıyla hakkında oluşabilecek önyargıları aşabilecek bir görünürlük içinde olmalıdır.

Sivil yardım kuruluşları, yardımseverleri hem Türkiye'deki yoksulluk düzeyi ve dağılımı açısından bilgilendirmeli hem de yardımseverlerin ihtiyaç sahibi kişi ya da ailelerle doğrudan veya kendi aracılıklarıyla iletişim kurmalarını sağlamalıdır.

Kaynakça

- Allock, Pete. *Understanding Poverty*. 2. Edition, Hong Kong, Macmillan,1988
- Friedman, John, "Yoksulluğu Yeniden Düşünmek: Yetkilendirme ve Yurttaşlık Hakları", çev. N. Oktik, F. Nas, Doğu Batı, Yıl:4, s.17, 2001-2002.
- Julian, Joseph; Kornblum, William. *Social Problems*. Prentice-Hall, New Jersey, 1983
- Koşar, Nesrin. *Sosyal Hizmetlerde Sosyal Yardım Alanı (Yoksulluk Ve Sosyal Hizmetler)*, Ankara, 2000.
- Lewis, Oscar. *İşte Hayat*, İstanbul, e yayınları, 1971.
- Marshall, Gordon. *Sosyoloji Sözlüğü*, (Çev. O. Akınhay, D. Kömürcü), Bilim ve Sanat, Ankara, 1999.
- Şenses, Fikret. *Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk*, İstanbul, İletişim yayınları, 2001
- www.worldbank.org/poverty/mission/up1.htm (2001).
- World Bank Report; 2009. Adres: www.worldbank.org/wdr2009.

Doç. Dr. Tevfik Erdem, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Temel çalışma konuları arasında yoksulluk, sivil toplum ve kapitalizmin tarihi yer almaktadır.

Dr. Türker Kurt, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır. Eğitim liderliği, okullarda şiddetin önlenmesi, iletişim ve öğretmenlerin yeterlik algıları konularında yurt dışı ve yurt içinde yayınlanmış bir çok makalesi ve kitap bölümleri bulunmaktadır.

Ahmet Kızılkaya, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunudur. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde "Sivil Toplum-Devlet İlişkileri Bağlamında Kant ile Hegel'in Hukuk Felsefelerinin Karşılaştırılması" başlıklı teziyle yüksek lisans eğitimini tamamladıktan sonra, aynı üniversitede doktora eğitimine başlamıştır. Halen Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Tarih Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır. İnsan hakları alanında yayınlanmış çeşitli kitapların ve raporların yazarlığını yapan Kızılkaya'nın günlük gazetelerde yayınlamış birçok makalesi bulunmaktadır. İdealKent dergisinin editörler kurulu üyesidir.

Emir Osmanoğlu, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'ni bitirdi. 10 yılı aşkın bir süredir araştırma sektöründe çalışmaktadır. Değişik kamu kurum ve kuruluşları ile sendikalar için hazırlanan 10'dan fazla yayınlanmış çalışması bulunan Osmanoğlu, ADAMOR Araştırma Danışmanlık Şirketi'nin Yönetim Kurulu Başkanlığını yapmaktadır.

Selvet Çetin, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğrenim gördü. Uzun yıllar insan hakları ve sivil toplum konularında araştırmalar yürüttü, rapor ve makaleler yazdı. Önde gelen insan hakları örgütlerinde kurucu ve yönetici olarak görev yaptı. İstanbul Üniversitesi, Bilgi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Finlandiya Abo Üniversitesi İnsan Hakları Merkezleri tarafından düzenlenen çeşitli akademik programlara katıldı. Mülteci ve göç sorunlarının yanı sıra yoksulluk ve çalışma hayatına ilişkin araştırmaları bulunmaktadır. Halen ADAMOR Araştırma Danışmanlık Şirketi'nin yürütmekte olduğu sosyal sorumluluk projelerinde uzman olarak görev yapmaktadır.